

SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖRYHMÄ 2012

SEURANTARYHMÄN KOKOUS

Aika 29.10.2025, klo 12.00–15.00

Paikka Spahotelli Casino, Savonlinna

Läsnä	Asikainen Simo	Enonkosken kunta
	Asikainen Teuvo	Heinävedenreitin kalatalousalue
	Autila Miina	Metsähallitus
	Auvinen Markku	Haukiveden kalatalousalue
	Gustafsson Tapio	Kalatalouden keskusliitto
	Hentinen Teemu	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Hämäläinen Timo	Puumalan kunta
	Härkönen Harry	Etelä-Savon kalatalouskeskus ry, Virtasalmi - Joroinen kala- talousalue
	Karels Aarno	Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
	Kirjavainen Eija	Maa- ja metsätalousministeriö
	Kokki Ossi	Saimaan Norppaklubi ry
	Laitinen Marjatta	Heinäveden kunta
	Limatius Marika	Joroisten kunta, Varkauden kaupunki, Pohjois-Savon liitto
	Majuri Henna	Suomen Ammattikalastajaliitto ry
	Mutanen Jari	Etelä-Savon ELY-keskus, pj.
	Nieminen Tero	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Nykänen Jukka	Pohjois-karjalan maakuntaliitto
	Pirinen Mika	Pohjois-Karjalan ELY-keskus
	Sallinen Leo	Puruveden kalatalousalue
	Sivonen Matias	Itä-Suomen yliopisto
	Soramäki Arja	Nestorisäätiö
	Suvantola Leila	Ympäristöministeriö
	Tarkiainen Janne	Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
	Tiainen Kaarina	Suomen luonnonsuojeluliitto ry
	Tiainen Sauli	Pihlajaveden kalatalousalue
	Tiilikainen Raisa	Metsähallitus
	Tilaeus Tiina	Rantasalmen kunta
	Timonen Tarja	Kiteen kaupunki
	Tolvanen Petteri	WWF Suomi
	Tuukkanen Tapio	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
	Ustinov Arto	Etelä-Savon ELY-keskus, siht.
	Utunen Heini	Etelä-Savon maakuntaliitto

Kokouksen avaaminen

Jari Mutanen avasi kokouksen ja veti yhteen edellisen kokouksen jälkeen tapahtuneita asioita. Positiivisina asioina hän mainitsi mm. sen, että metsähallituksen paria päivää aiemmin julkaisemassa kannanarviossa oli todettu saimaannorppakannan jatkaneen kasvuaan ja olevan kooltaan noin 530 yksilöä. Lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto oli nimennyt kesällä saimaannorpan maakuntaeläimeksi. Lokakuun alussa (7.10.) järjestetty työryhmän ensimmäinen Teams-info (Saimaannorppa ja rantarakentaminen - Saimaannorpan huomioiminen ranta-alueiden maankäytössä muuttuneen lainsäädännön myötä) oli hänen mielestään onnistunut ja niitä tulisikin jatkossa järjestää tarpeen mukaan lisää.

Uusien jäsenten hyväksyminen

Suojelutyöryhmän uusiksi jäseniksi hyväksyttiin:

- Katja Tuovinen, Juuan kunta (Seurantaryhmä), Ari Raution tilalle
- Eira Rosberg, Etelä-Savon maakuntaliitto (Seurantaryhmä), Sanna Poutamon tilalle

Saimaan vesitilanne ja ennuste 2026

Tapio Tuukkanen totesi, että Saimaan keskimääräinen tulovirtaama on ollut pitkällä jaksolla pieni ja suurin pinnanlasku alkoi tänä vuonna heinäkuun puolivälissä. Vedenkorkeus onkin noin 50 cm keskimääräistä alempana. Tulevana talvena vedenkorkeus pysyy ennusteen mukaan todennäköisesti keskimääräistä alempana.

Saimaannorppakannan tila

Miina Auttila esitteli Metsähallituksen 27.10. julkistaman saimaannorpan kanta-arvion, jonka mukaan Saimaalla elää noin 530 norppayksilöä. Arvio kuvaa tammikuun tilannetta, jolloin norppien määrä on pienimmillään ennen kuuttien syntymää helmi-maaliskuussa. Kanta on kasvanut vakaasti viimeiset kymmenen vuotta ja vuosina 2023–2025 kasvu on ollut yli 3 %, mikä on yksi Saimaannorpan suojelun strategiassa asetetusta tavoitteista. Vuosittaisessa kasvuprosentissa on nähtävissä kuitenkin suurta vaihtelua vuosien välillä, mikä johtuu esim. joidenkin vuosien huonoista pesintä- ja pesälaskentolosuhteista.

Vaikka saimaannorppakanta on kasvanut, on yksilömäärissä suuria alueellisia eroja. Pihlajavesi on säilynyt norpan tärkeimpänä lisääntymisalueena, jossa kanta on pysynyt vahvana ja kasvanut vuosittain. Puruvedeltä löytyi ensimmäinen kuutti vuonna 2018, minkä jälkeen kannan kasvu on ollut vakaata ja nopeaa. Toinen selkeä kannankasvun alue on ollut Suur-Saimaa. Norppia elää toiseksi eniten Haukivedellä, jossa kanta kasvoi melko hyvin vuoteen 2016 saakka, mutta sen jälkeen on yksilömäärissä, etenkin syntyneiden poikasten määrässä, ollut laskua. Kulunut vuosi näyttää kuitenkin jo paremmalta. Pyhäselän, Jänisselän ja Oriveden alueella kannan kasvu taittui 2020-luvulle tultaessa ja syntyneiden poikasten määrä on vähentynyt voimakkaasti. Nykyinen Saimaannorppakanta ei riitä ylläpitämään edes sen nykyistä geneettistä monimuotoisuutta.

Pesinnän onnistumisen kannalta tärkeitä ovat olleet apukinokset ja keinopesät. Keinope-siä asennetaan talveksi 2025–2026 pääasiassa valtion omistamille alueille. Jatkossa

tarkoituksena on viedä niitä myös yksityisten omistamille alueille, mistä neuvotellaan vielä erikseen.

Kuolleita norppayksilöitä on havaittu kuluneena vuonna enemmän, kuin koskaan ennen (45 kpl). Yksilöt tutkitaan Ruokavirastossa, mutta kaikkien yksilöiden kuolinsyitä ei saada sielläkään selville.

Euroopan unionin luontodirektiivin 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on määräajoin laadittava kertomus Euroopan unionin komissiolle direktiivien säännösten soveltamisesta. Direktiivien toimeenpanoa vuosina 2019–2024 koskeva raportti toimitettiin komissiolle kesällä 2025 ([Luontodirektiivin lajit](#)). Raportti sisältää kunkin lajin osalta tiedot suojelutason osatekijöistä, joiden perusteella kokonaisarvio suojelun tasosta muodostuu. Osatekijöitä ovat levinneisyys, populaation tila, elinympäristön tila sekä suojelutason odotettavissa oleva kehitys. Saimaannorpan suojelutasoksi arvioitiin 'epäsuotuisa, huono'.

Miina kertoi lyhyesti myös syyskuun lopussa EU:n LIFE-ympäristö -rahastolle jätetystä hankehakemuksesta, jolla haetaan rahoitusta mm. Suojelun strategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Kalastusrajoitusasetuksen valmistelutilanne ja kalanpyydyskuolleisuus

Teemu Hentinen kertoi asetusvalmistelun tilanteesta. Nykyinen valtioneuvoston asetus Saimaan alueen kalastusrajoituksista on voimassa 14.4.2026 saakka ([Valtioneuvoston asetus Saimaan kalastusrajoituksista](#)). Aiemmin vastaavien asetusten sisältöä on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön nimittämässä työryhmässä (Saimaannorppa ja kalastus -seurantaryhmä), mutta tällä kertaa valmistelu tehdään Pohjois-Savon ELY-keskuksen virkatyönä. Valmisteluun liittyen on lähetetty kysely sidosryhmille ja kaupallisille kalastajille, joilta saatiin noin 100 vastausta. Marraskuussa järjestetään neljä alueellista yleisötilaisuutta (Puumala, Rääkkylä, Taipalsaari, Savonlinna), minkä lisäksi verkossa on avattu kansalaiskysely. Asetusvalmisteluun liittyvä vaikutusten arviointi on tehty.

Toimenpidesuunnitelman toteutumistilanne

Arto Ustinov esitteli yhteenvedon toimenpidesuunnitelman toteutumistilanteesta. Kuluneella toimikaudella vuodesta 2022 alkaen toimenpidesuunnitelman tavoitteita on toteutettu hyvin. Parannettavaa ja kehitettävää kuitenkin vielä löytyy. Yhteenvedo on liitteenä.

Valtion aluehallinnon uudistus

Jari Mutanen kertoi valtion aluehallinnon uudistuksesta, joka astuu voimaan vuoden 2026 alussa. Siinä nykyisten elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät jaetaan kahteen uuteen virastoon, Elinvoimakeskukseen (EVK) sekä Lupa- ja valvontavirastoon (LVV).

Elinvoimakeskuksia perustetaan kaikkiaan kymmenen, joista Saimaan alueella sijaitsevat Itä-Suomen elinvoimakeskus (Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon maakunnat) sekä Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus (Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen maakunnat). Elinvoimakeskukset hoitavat maaseutuun, liikenteeseen,

elinkeinoihin ja työllisyyteen, maahanmuuttoon, ympäristöön sekä rahoitukseen, kehittämiseen ja seurantaan liittyviä valtion aluehallinnon tehtäviä.

Lupa- ja valvontavirasto puolestaan on valtakunnallinen virasto, jonka pääpaikka on Tampere. Virastoon kootaan Valviran tehtävät, suurin osa aluehallintovirastojen tehtävistä sekä elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen tehtäviä. Se jakaantuu kuuteen osastoon: sosiaali- ja terveysalan, varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin, ympäristön, työsuojelun, pelastustoimen ja varautumisen osastot sekä yleinen. Saimaan alue kuuluu kokonaisuudessaan Luonnonsuojelun valvonta ja poikkeusluvut 2-ryhmän toiminta-alueeseen.

Saimaannorpan suojelutyöryhmän puheenjohtaja ja sihteeri vaihtuvat vuoden vaihteen jälkeen, koska työryhmän vetovastuu siirtyy Itä-Suomen elinvoimakeskukselle. Nykyinen sihteeri Arto Ustinov siirtyy työskentelemään Lupa- ja valvontavirastoon, jota hän mahdollisesti jatkossa edustaa työryhmän jäsenenä. Nykyinen puheenjohtaja Jari Mutanen siirtyy uusiin tehtäviin, eikä osallistu jatkossa suojelutyöryhmän työskentelyyn.

Todettiin, että työryhmän toiminnan kehittämistyö Itä-Suomen yliopiston johdolla on ollut hyvää ja sitä tulisi jatkaa myös seuraavina vuosina.

Seuraava kokous

Seurantaryhmän seuraava kokous järjestetään keväällä 2026, mutta sen tarkempaa ajankohtaa ei vielä sovittu, koska valtion aluehallinnon uudistus aiheuttaa työryhmään henkilömuutoksia ja uudet hallinnon edustajat on mahdollista nimetä vasta vuodenvaihteen jälkeen.

Muistion laati Arto Ustinov

Liitteet	Saimaan vesitilanne ja ennuste 2026 Saimaannorppakannan tila Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031 Toimenpidesuunnitelman toteutumistilanne 2025
Tiedoksi	Eero Korhonen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Lauri Puhakainen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Tarja Haaranen, Ympäristöministeriö

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Saimaan vesitilanne ja ennuste 2026

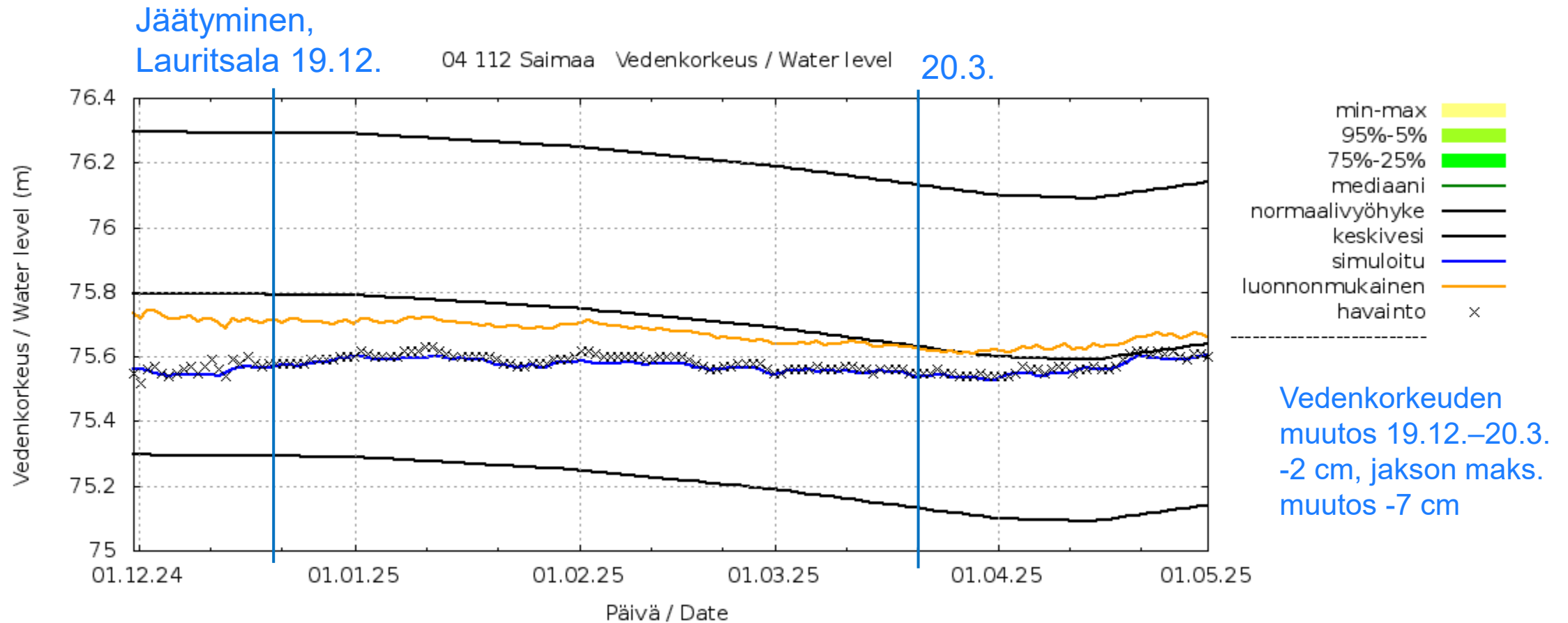
Saimaannorpan suojelutyöryhmän kokous, Savonlinna
29.10.2025

Tapio Tuukkanen
Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Esityksen sisältö

- Pesimäkauden 2024 toteutunut vedenkorkeus ja jään taipuminen
- Ennuste pesimäkaudelle 2025

Pesimäkauden 2024 toteutunut vedenkorkeus

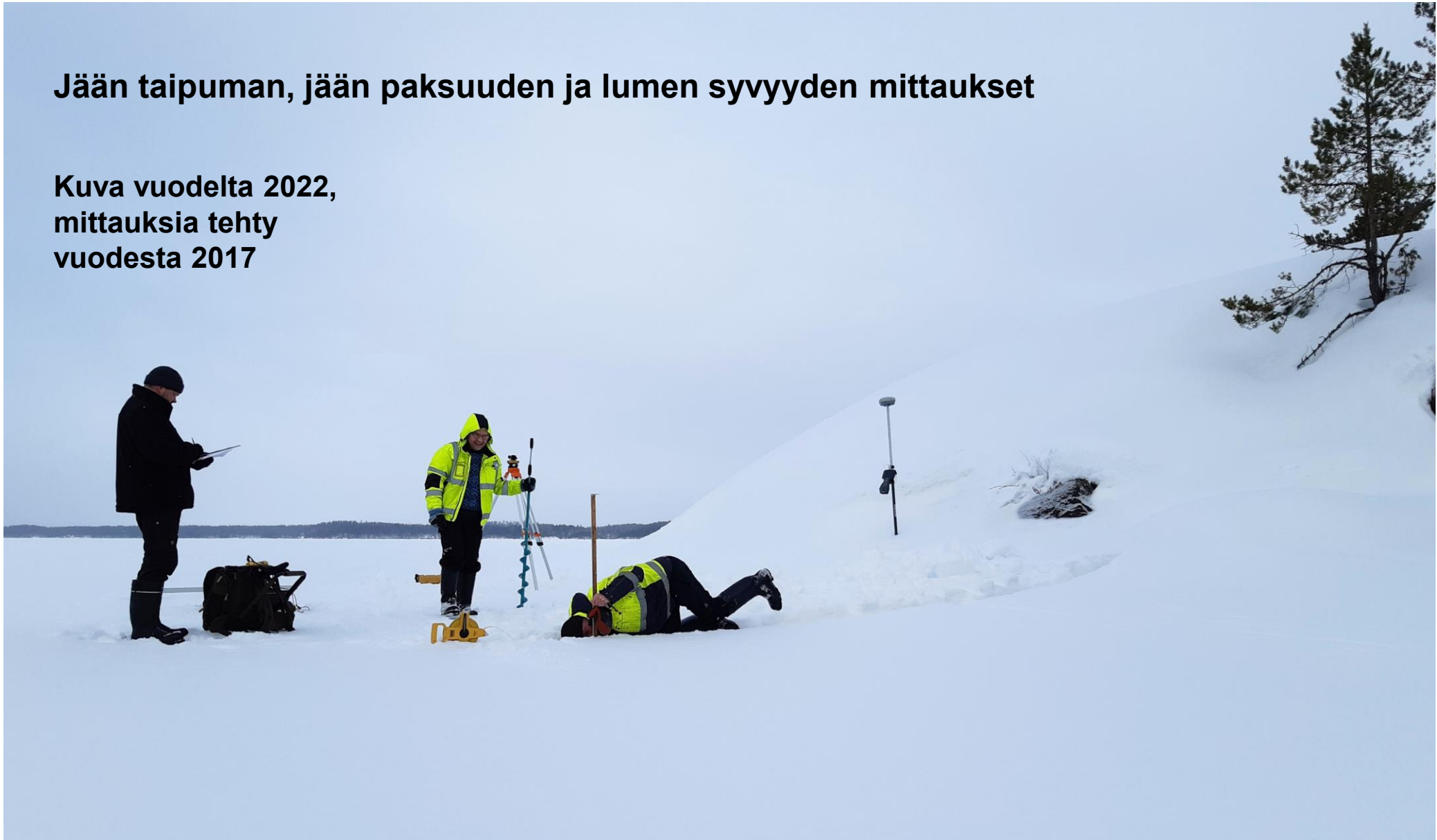

2025-10-22 20:22:10 EEST

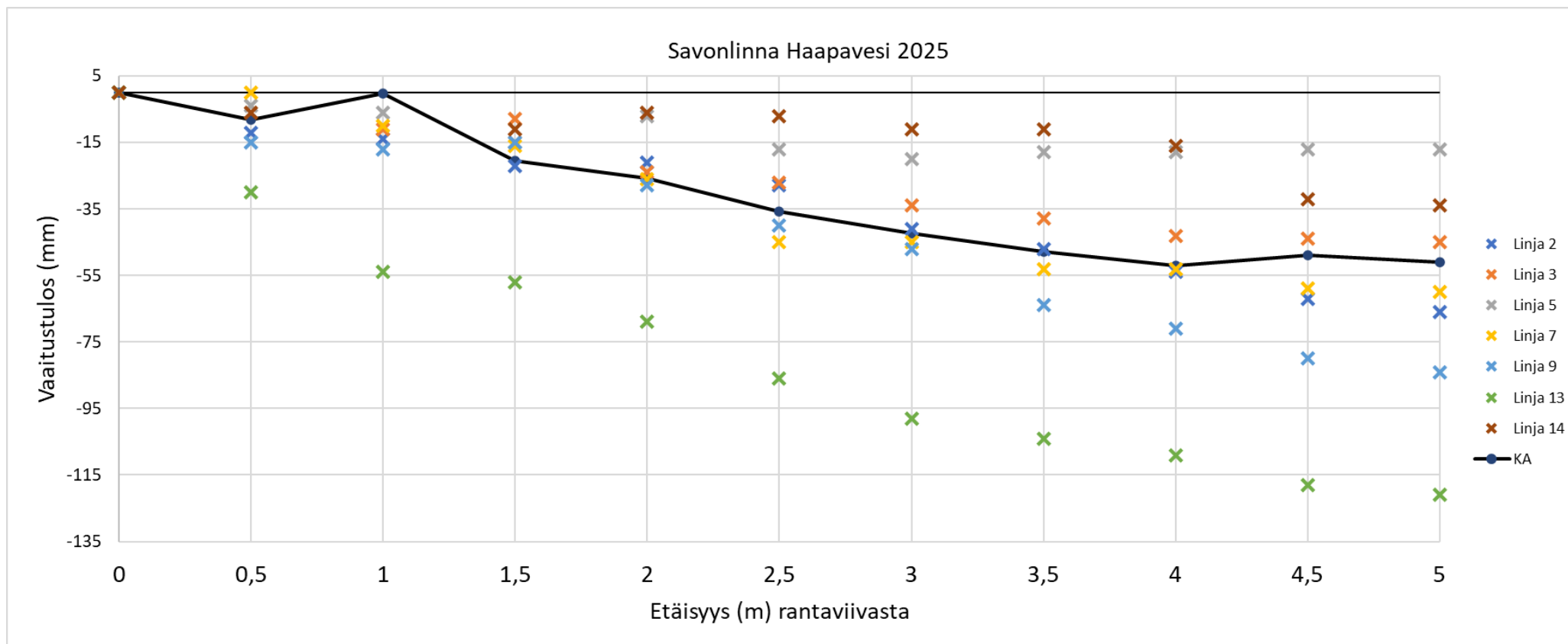
Vedenkorkeus luonnonmukaista alempana johtuen kevään 2024
voimakkaista lisäjuoksutuksista

Jään taipuman, jään paksuuden ja lumen syvyyden mittaukset

Kuva vuodelta 2022,
mittauksia tehty
vuodesta 2017

Jään taipuma, mittaukset 4.–5.3.2025

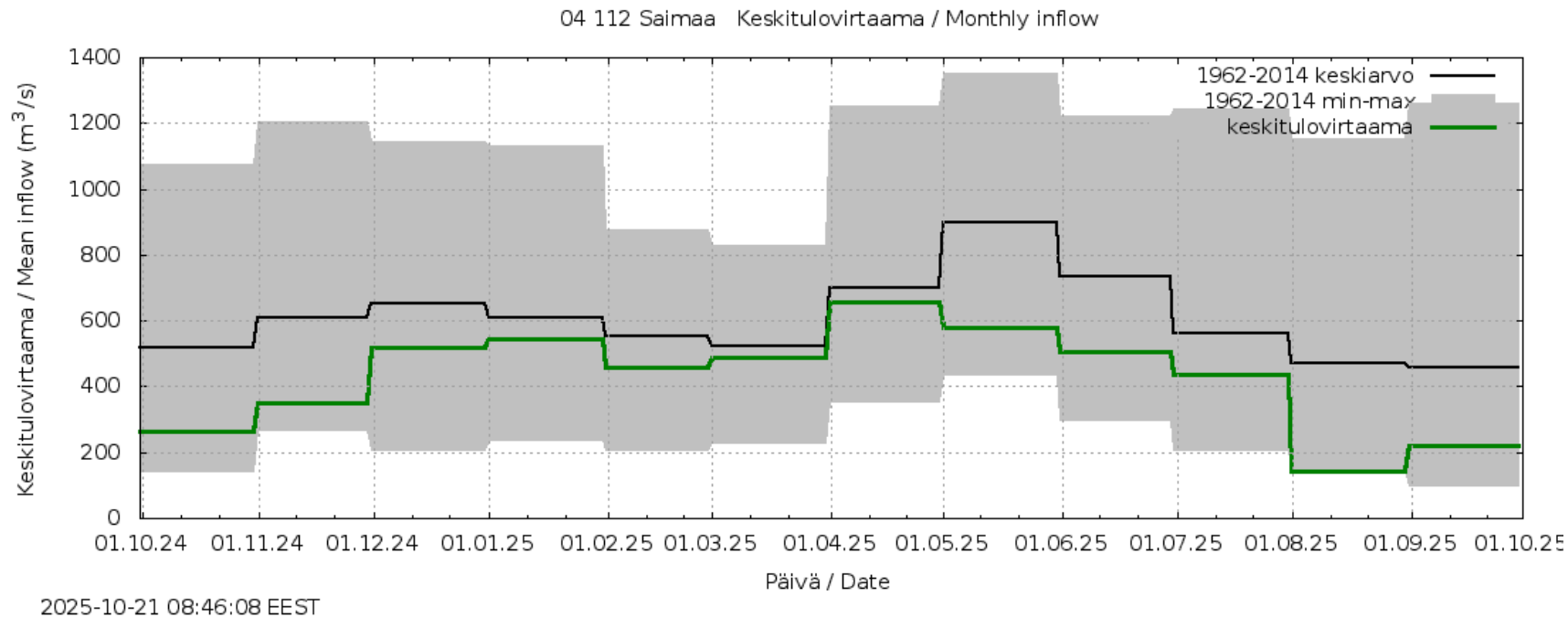

Kaavio: Pekka Vähänäkki, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Rantajään paksuus mittauslinjoilla 32–41 cm,
josta kohvaa 38–68 %.

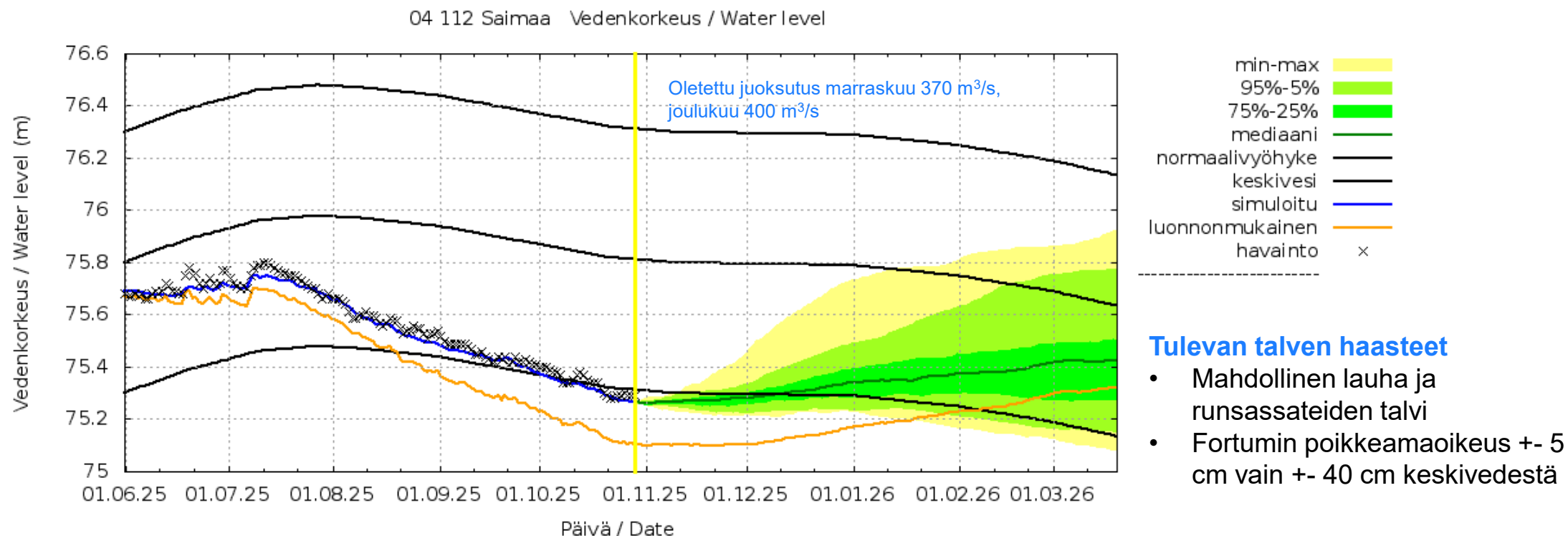
Saimaan vesitilanne 2025

Taustalla pitkään jatkunut keskimääräistä kuivempi jakso: tulovirtaamat alle keskimääräisen kesäkuusta 2024 lähtien (kuvassa kuukausikeskiarvot edellisen 12 kk ajalta)

Lokakuun 2025
tulovirtaamaennuste
205 m^3/s , 42 %
keskimääräisestä

Vedenkorkeusennuste talvelle 2025–2026

- Saimaan vedenkorkeus 29.10.2025 on 52 cm keskimääräistä alempana ja 17 cm luonnonmukaista ylempänä
- Juoksutuksen vähennys aloitettu jo 14.4.2025, vähennystä jatketaan toistaiseksi kunnes vesitilanne palautuu normaaliksi
- Mediaaniennusteessa vedenkorkeuden nousu 1.12.2025–20.3.2026 noin +15 cm, epävarmuudet kuitenkin edelleen suuria

Saimaannorpan kannantila 2025

Saimaannorpan suojelutyöryhmän kokous
29.10.2025, Savonlinna

Miina Auttila ja Riikka Alakoski

Saimaannorppa

- Nyt oma laji (*Pusa saimensis*)
- Uusimmassa direktiiviraportoinnissa 2025 tilaksi määritetty edelleen huono (U2)
 - Yksilömäärä on yhä pieni.
 - Ilmastonmuutoksen aiheuttama lisääntynyt poikaskuolleisuus sekä kalastuksen aiheuttama pyydyskuolleisuus hidastavat kannan elpymistä ja voivat jopa pysäyttää kannan kasvun.
- Suojelutoimien ansiosta kanta on kasvanut ja palannut pesimään useille alueille, joilta ne aiemmin hävisivät ihmistoiminnan seurauksena.

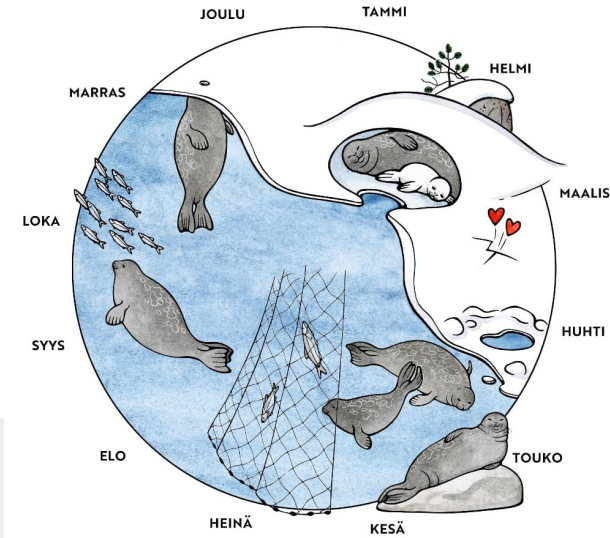
Merinisäkkäiden taksonominen komitea:

Pusa hispida (Schreber, 1775). Ringed seal

- *P. h. botnica* (Gmelin, 1788). Baltic ringed seal
- *P. h. hispida* (Schreber, 1775). Arctic ringed seal
- *P. h. ladogensis* (Nordqvist, 1899). Lake Ladoga seal, Ladoga ringed seal
- *P. h. ochotensis* (Pallas, 1811). Okhotsk ringed seal

Pusa saimensis (Nordqvist, 1899). Saimaa ringed seal

<https://marinemammalscience.org/science-and-publications/list-marine-mammal-species-subspecies/>

Kuvitus: Anna Pakkanen

RESEARCH ARTICLE | EVOLUTION | 8

Deep origins, distinct adaptations, and species-level status indicated for a glacial relict seal

Ari Löytynoja , Jaakko Pohjoismäki , Mia Valttonen , and Jukka Jernvall [Authors Info & Affiliations](#)

Edited by Geerat Vermeij, University of California Davis, Davis, CA; received February 16, 2025; accepted April 18, 2025

June 10, 2025 | 122 (25) e2503368122 | <https://doi.org/10.1073/pnas.2503368122>

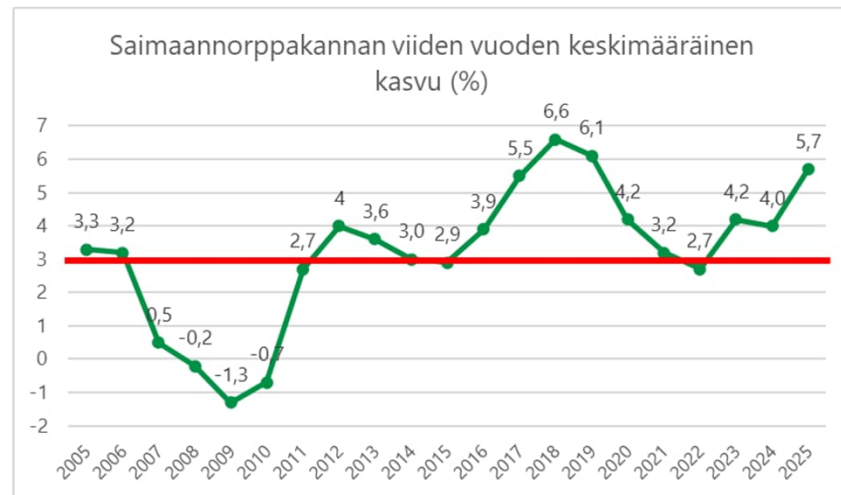
LIFE SOS – hankehakemus

- Tavoitteena on edistää saimaannorpan suojelustrategian toteutumista ja siihen liittyvien toimenpiteiden käytännön toimeenpanoa 2026-2032
- Metsähallitus hankkeen vetäjänä
- Hankekumppanit:
 - Itä-Suomen yliopisto (norppatutkimus ja matkailututkimus), Luonnonvarakeskus, Oulun yliopisto, Luomus, SYKE, WWF, Luonnonsuojeluliitto ja Korkeasaari
- Yhteistyökumppanit (osallistuvat ilman rahoitusta EU:lta):
 - Saimaa Group ja Luonnonperintösäätiö
- Budjetti 12,04 miljoonaa euroa
 - Osarahoitus: YM 50 000 €, Tuuliaisien säätiö 50 000 €, Nestorisäätiö 100 000 €
- Hakemuksen jättöpäivä 23.9.2025

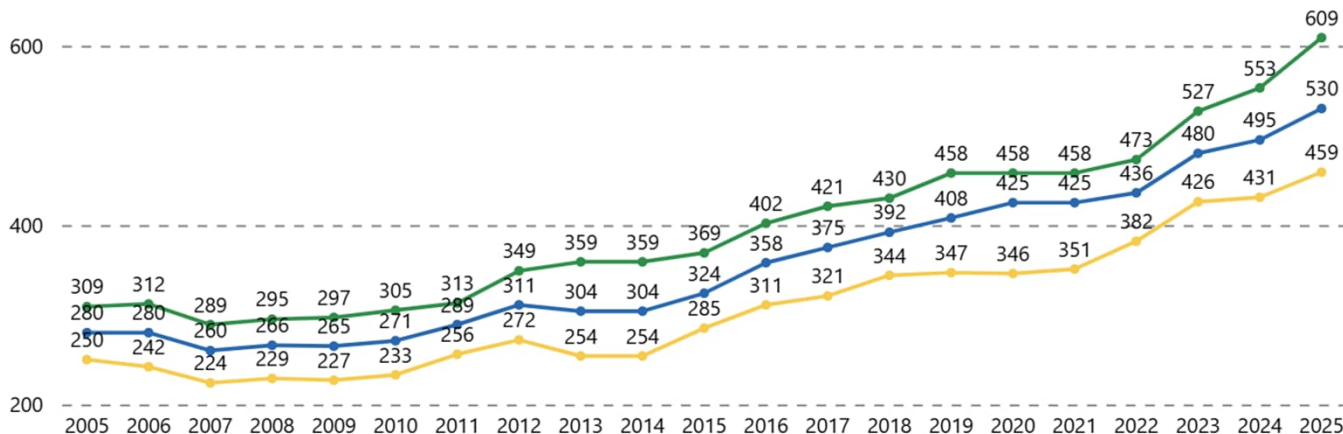
Vuoden 2025 talvikannan kokoarvio 530 saimaannorppaa

Suojelutyöryhmä on asettanut vuotuisesti kasvutavoitteeksi 3–6 %, todeten sen olevan minimitavoite ja siten pienempi kuin mitä kannan pitkäntähtäimen kasvun suojelubiologiset seikat puoltaisivat.

● Kannan maksimi ● Kanta-arvio ● Kannan minimi

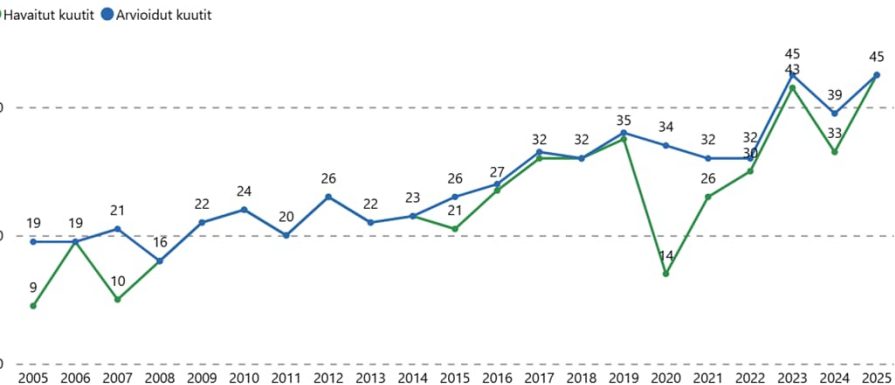

Kanta-arvio kuvaa tammikuun tilannetta, jolloin norppien määrä on pienimmillään ennen kuuttien syntymää helmi-maaliskuussa

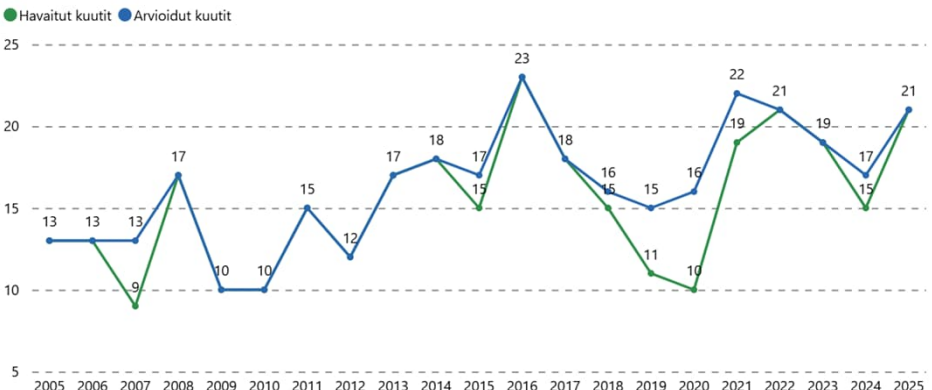

Kannan kasvussa on alueellisia eroja

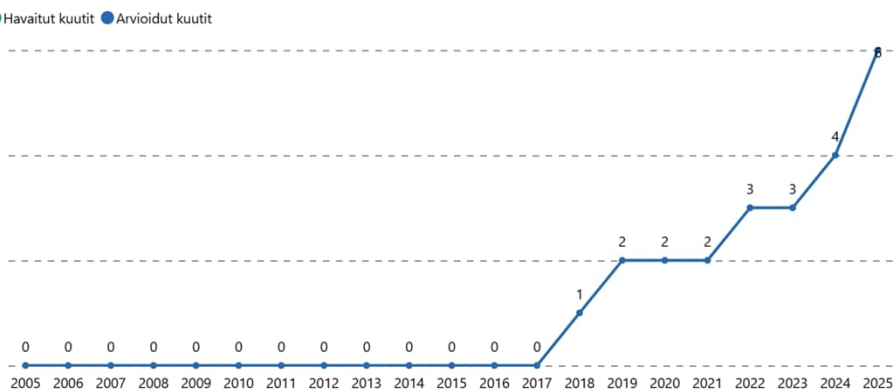
Pihlajavesi: syntyneet kuutit

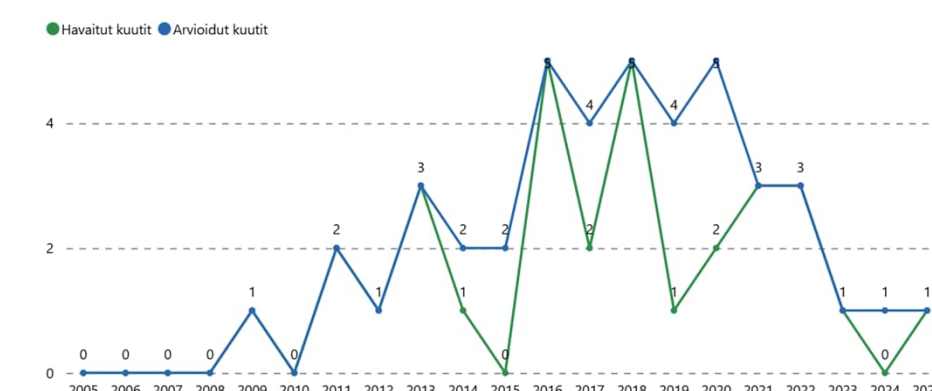
Haukivesi: syntyneet kuutit

Puruvesi: syntyneet kuutit

Pyhäselkä-Jänisselkä + Orivesi: syntyneet kuutit

Apukinokset ja keinopesät

Apukinosten ja keinopesien merkitys korostuu talvien lauhtuessa

- Talvi 2024-25 oli lauha ja vähäluminen
- Apukinoksia yhteensä 333, joista valtaosa (73 %) oli norppien käytössä ja 79 % havaituista kuuteista käytti niitä.
- Keinopesiä yht. 41, joista yli puolet (61 %) norppien käytössä ja 7 kuuttia syntyi tai käytti suojanaan niitä.

Talvi 2025-26

- Apukinoksia tehdään aikaisempien vuosien tapaan.
- Keinopesiä asennetaan aikaisempien vuosien tapaan pääasiassa valtion luonnonsuojelualueille.
 - Avovesiasennukset loka-marraskuussa
 - Jääasennukset tammi-helmikuussa
- Haettu hankerahaa keinopesien kattavuuden laajentamiseksi tulevaisuudessa.
 - Yhteistyö merkittävässä roolissa

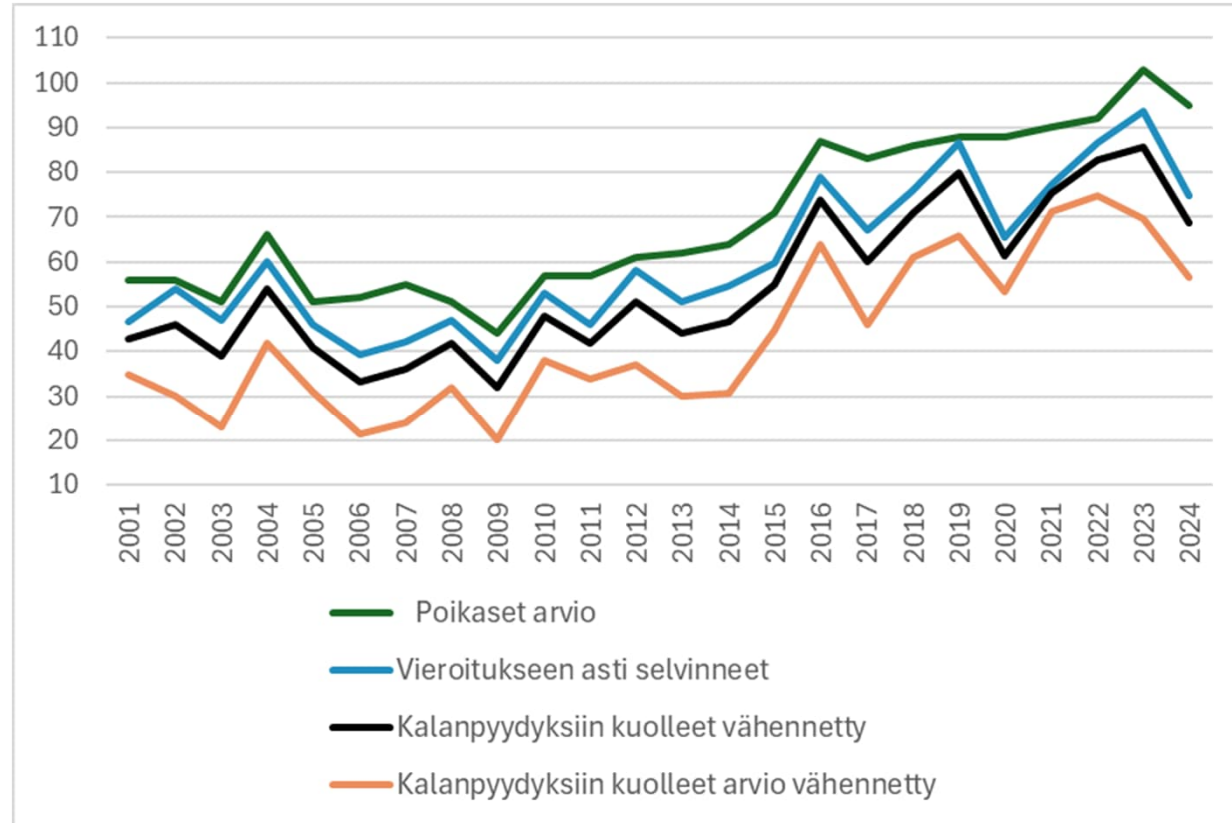
Havaittu kuolleisuus

- Osana kannanseurantaa Metsähallitus tilastoi ja seuraa myös kuolleisuutta
- Ennen vieroitusta kuolleiden kuuttien osuus 19 % havaituista
- Kalapyydyskuolleisuus (8 kpl 28.10. mennessä)
 - 1 katiskaan, 1 avorysään ja 6 verkkoihin
 - 2 sattumalta havaittua, kalastaja ei ilmoittanut
 - 2014-2024 keskimäärin 5,6/v (yht. 56 kpl, 2-8 kpl vuosittain)
- Kaikkiaan kuolleita norppia on havaittu paljon, 45 kpl
 - Kannanseurannan historian aikanatoiseksi eniten 38 kpl havaittu vuonna 2017

Syntyvyys ja poikasten selviytyminen

- Syntyvyys selkeään kasvuun 2010-luvulla
- Viimeisen 10 vuoden aikana poikaskuolleisuudessa voimakasta aaltoilua
 - Syyt osin tuntemattomia
- Kalanpyydykset edelleen merkittävä ylimääräisen kuolleisuuden aiheuttaja

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026 - 2031

- Pohjois-Savon ELY-keskus valmistelee esitystä
maa- ja metsätalousministeriölle vuosille 2026-2031

Sisältö

- **Vaikutusarviointi**
 - Vesialueen omistus ja kalastuksen rajoittaminen
 - Kalasaaliin merkitys. Kaupallisen kalastuksen tunnuslukuja 2024.
 - Saimaannorppakanta ja syntyvyys
 - Havaittu kalanpyydyskuolleisuus
 - Havaittu kalanpyydyskuolleisuus suhteessa kannan kokoon
 - Ympärivuotisten rajoitusten tarkastelu
 - Kalastusrajoitusalueen alueellinen riittävyys
 - Verkkokalastuskiellon pituus
 - Muikkuverkot
- **Aluetilaisuudet & kansalaiskysely**

Kalastuksen rajoittamisen tulee olla oikeasuhteista

- Pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjausten tavoitteena on kotimaisen kalan käytön lisääminen ja vesialueen omistajien aseman parantaminen.
- Saimaalla, kuten muuallakin Suomessa, suurin osa vesialueista on yksityisessä omistuksessa, ja kalastusoikeus perustuu omistusoikeuteen.
- Kalastusoikeudella on vahva oikeussuoja, joka perustuu useisiin lainsäädännöllisiin ja perustuslaillisiin periaatteisiin.
 - Kalastusoikeus omaisuutena.
 - Kalastusoikeus perustuu vesialueen omistukseen, kalastuslaki.
 - Oikeussuoja hallinnollisissa ja oikeudellisissa prosesseissa.
 - Perustuslain ja ihmisoikeussopimusten suoja.

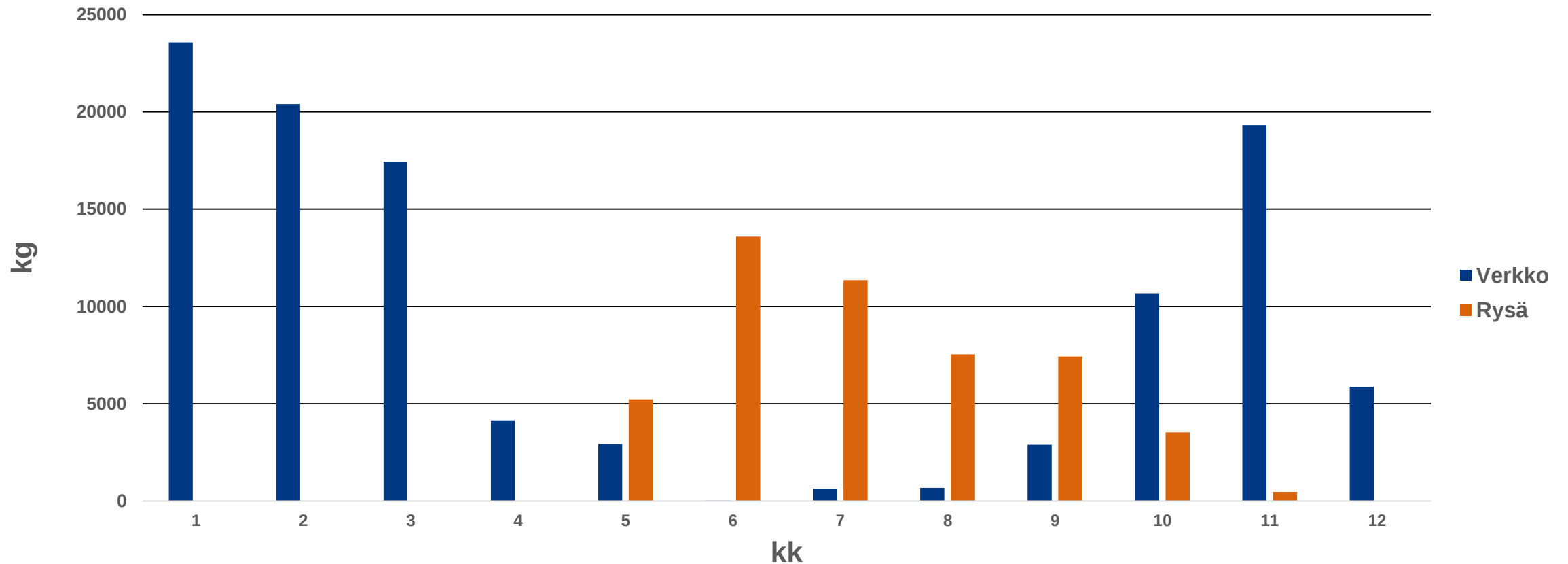
Kalastusoikeus omaisuutena

- Kalastusoikeus katsotaan omaisuudeksi, jota suojaa Suomen perustuslain 15 §:n omaisuudensuoja.
- Tämä tarkoittaa, että kalastusoikeutta ei voida rajoittaa tai poistaa ilman laillista perustetta ja mahdollisesti korvausta.
- Vesialueen omistajalla tai osakaskunnalla on oikeus päättää kalastuksesta alueellaan, vuokrata kalastusoikeuksia ja myöntää lupia.
- **Yhteenvetona, kalastuksen rajoittaminen tulee olla oikeasuhteista, välttämätöntä ja perustua tietoon.**

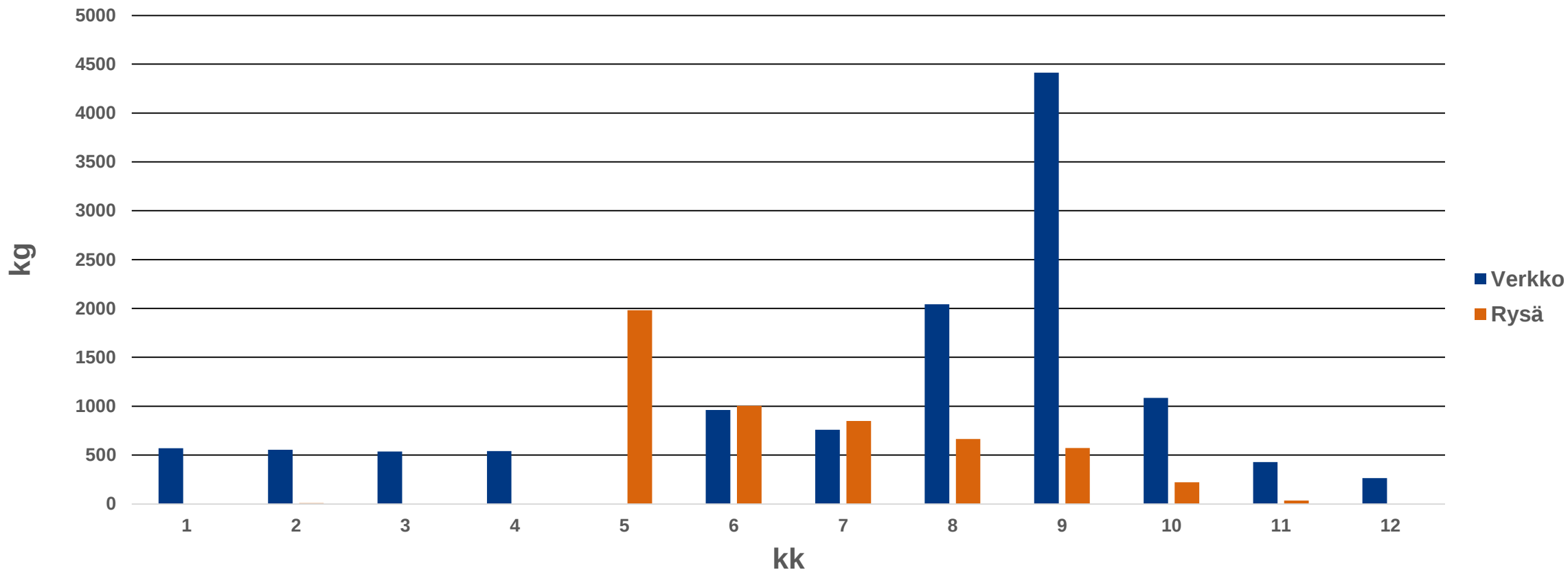
Kaupallisen kalastuksen tunnuslukuja 2024

- Vapaa-ajankalastuksen ja kaupallisen kalastuksen saalismäärät ovat olleet lähes yhtä suuria.
- Sisävesien kaupallisen kalastuksen saalis vuonna 2024 oli 5 miljoonaa kg.
- Saaliin arvo 15,7 miljoonaa euroa.
 - Sisävesien ylivoimaisesti suurin saalis Etelä-Savosta, arvoltaan 3,4 miljoonaa euroa.
- Kuhaa kalastettiin 830 000 kg, **150 000 kiloa enemmän kuin vuonna 2023.**
Aikaisemmin Saimaalla noin 90 % kuhasaaliista kalastettiin verkolla ja nyt yli 60 %.
 - Rysäkalastuksen saalis on kasvanut Saimaalla avoveden aikana (osuus lähes 30 %).
- **Kuhasta on tullut saaliin arvolla mitattuna sisävesien tärkein saalislaji.**
Saaliin arvo 5,8 miljoonaa euroa.
- Sisävesillä 1703 kaupallista kalastajaa. I-ryhmän kalastajia 372 kpl.

Kaupallinen kuhasaalis Saimaalla

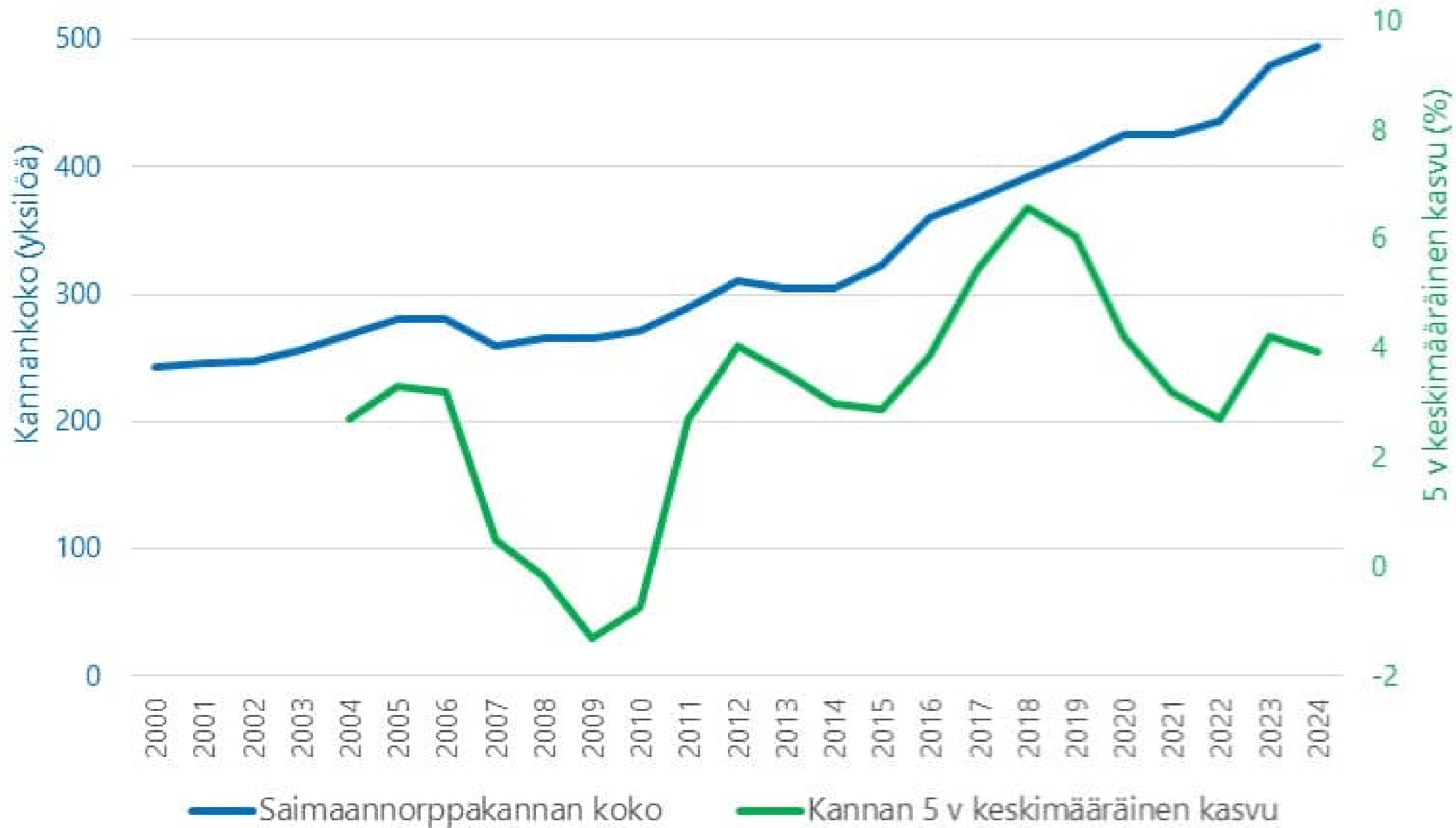
Kaupallinen ahvensaalis Saimaalla

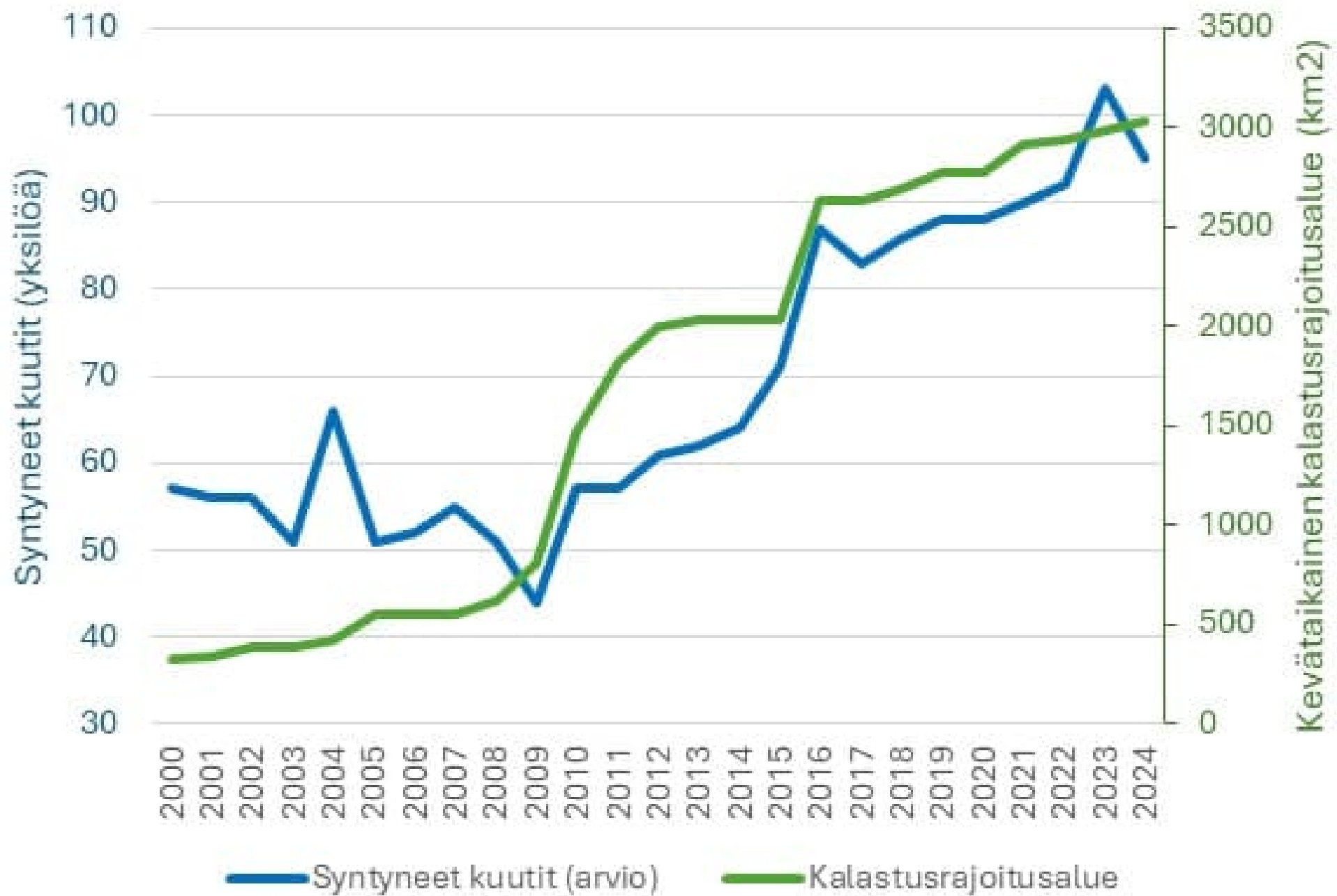

Kanta on kasvanut sadalla yksilöllä 6 vuodessa ja syntyvyys tuplaantunut 15 vuodessa

- Saimaannorppakanta kasvaa tavoitteen mukaisesti.

- Kanta-arvio 380-400 yksilöä vuonna 2018.
 - Kanta-arvio 495 yksilöä vuonna 2024.
 - Kanta-arvio 530 yksilöä vuonna 2025.
- Syntyvyys on tuplaantunut 15 vuodessa.
 - Kuutteja syntyi 48 kpl vuonna 2009 ja 52 kpl vuonna 2010.
 - Vuonna 2025 kuutteja syntyi 114 kpl.

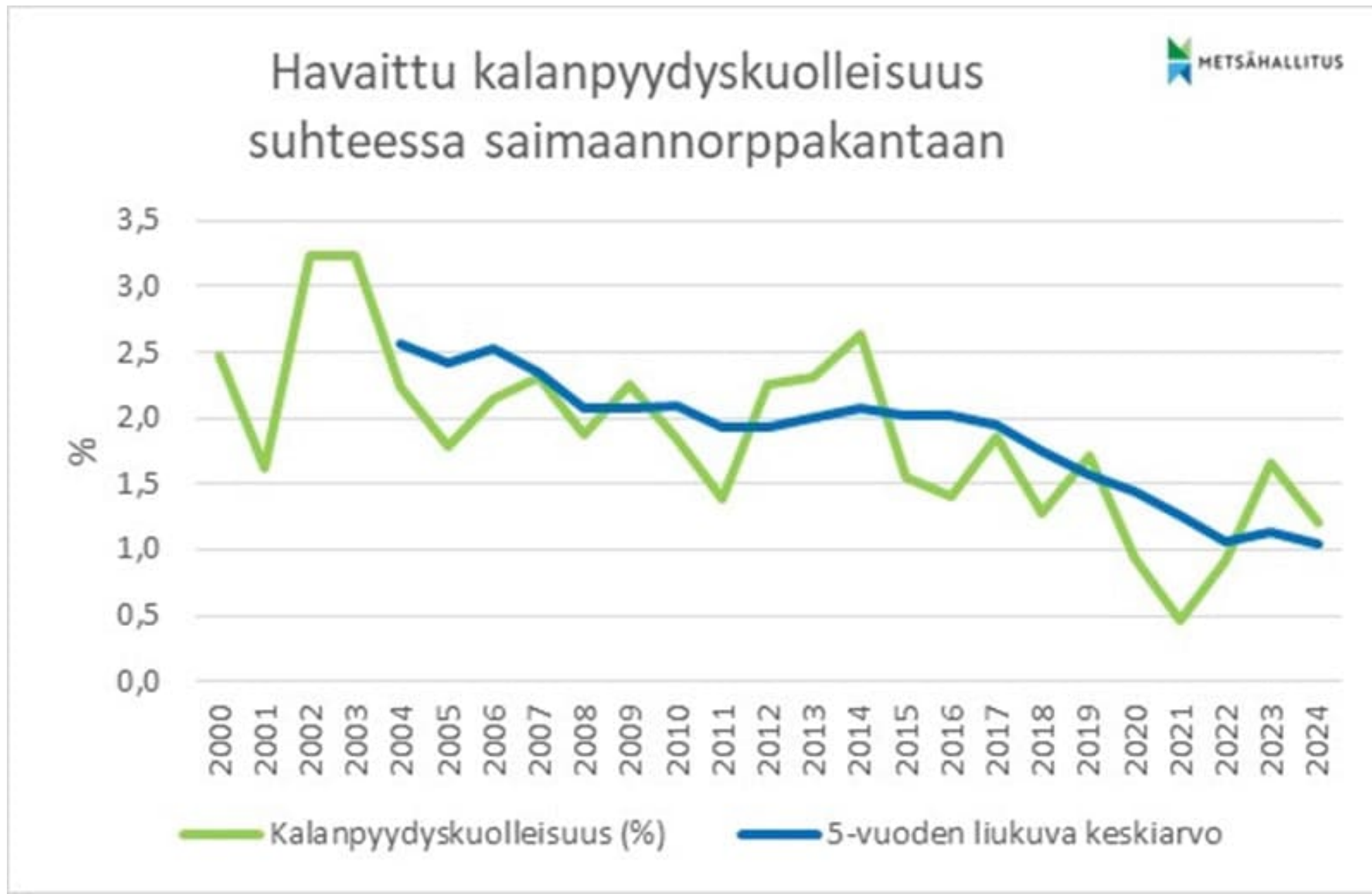

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Havaittu kalanpyydydkuolleisuus

Johtava kalatalousasiantuntija Teemu Hentinen,
Pohjois-Savon ELY-keskus Järvi-Suomen kalatalouspalvelut

Kalanpyydyskuolleisuus on laskenut, miksi?

Rajoitusalueen laajentaminen on vähentänyt kalanpyydyskuolleisuutta

- **Rajoitusalueita on laajennettu merkittävästi vuodesta 2011 alkaen**
 - Vähentänyt verkkokalastusta kuuteille vaarallisena aikana saimaannorpan pesimä- ja liikkumisalueella.
 - Vähentänyt riimu- ja paksulankaisten verkkojen käyttömahdollisuutta ympärivuotisesti, vähentänyt aikuisten ja kuuttien sivusaaliskuolleisuutta.
 - Vähentänyt muita vaarallisia pyyntimuotoja (pitkäsiima, kalatäkyiset koukkupyödykset, katiskat, päältä suljetut rysät jne.)
- **Yhden rajoitusalueen malli otettiin käyttöön vuonna 2016**
 - Keskeisellä norppa-alueella on sallittu vain ohutlankaiset verkot. Se on vähentänyt sivusaaliskuolleisuutta ja paksulankaisten verkkojen käyttömahdollisuutta.
 - Vuosina 2005–2014 paksulankaisiin ja riimuverkkoihin kuoli 10 norppaa, **näistä 6 oli aikuisia**. Ilman rajoituksia kuolleisuus olisi ollut huomattavasti tätäkin suurempi.
 - Vuosina 2005-2014 katiska- ja mertapyödyksiin, joissa ei ole ollut nielurajoitinta, kuoli 5 yksilöä.

Kalastusrajoitusalueen yhtenäisyys on vähentänyt kalanpyydyskuolleisuutta

- Vuosina 2021-2024 **kalastusrajoitusalueen ulkopuolella** ei havaittu kuolleen yhtään kuuttia tai vanhempaakaan norppaa kalanpyydyksiin.
- Vuonna 2025 yksi kuutti kuoli Pohjois-Haukivedellä verkkoon hieman kalastusrajoitusalueen ulkopuolella (pirstaleinen vesialueen omistus).
- Vuosina 2021-2025 **kaikki kuutit syntyivät rajoitusalueella** tai vapaaehtoisesti laajennetuilla rajoitusalueilla. Vielä vuonna 2009 poikasista syntyi sopimusalueella noin 80 % ja sitä ennen vain noin 60 %.
 - Kuuteilla on parempi suoja, kun kalastusrajoitusalue on kattava ja yhtenäinen.
- Aikaisemmin norppia kuoli rajoitusalueen sisällä ”aukkopaikoissa”.
 - Seurantajaksolla 2009–2014 kuoli verkkokiellon aikana 5 kuuttia, jotka menehtyivät verkkoihin **keskeisen lisääntymisalueen sisällä olevissa aukkopaikoissa**.

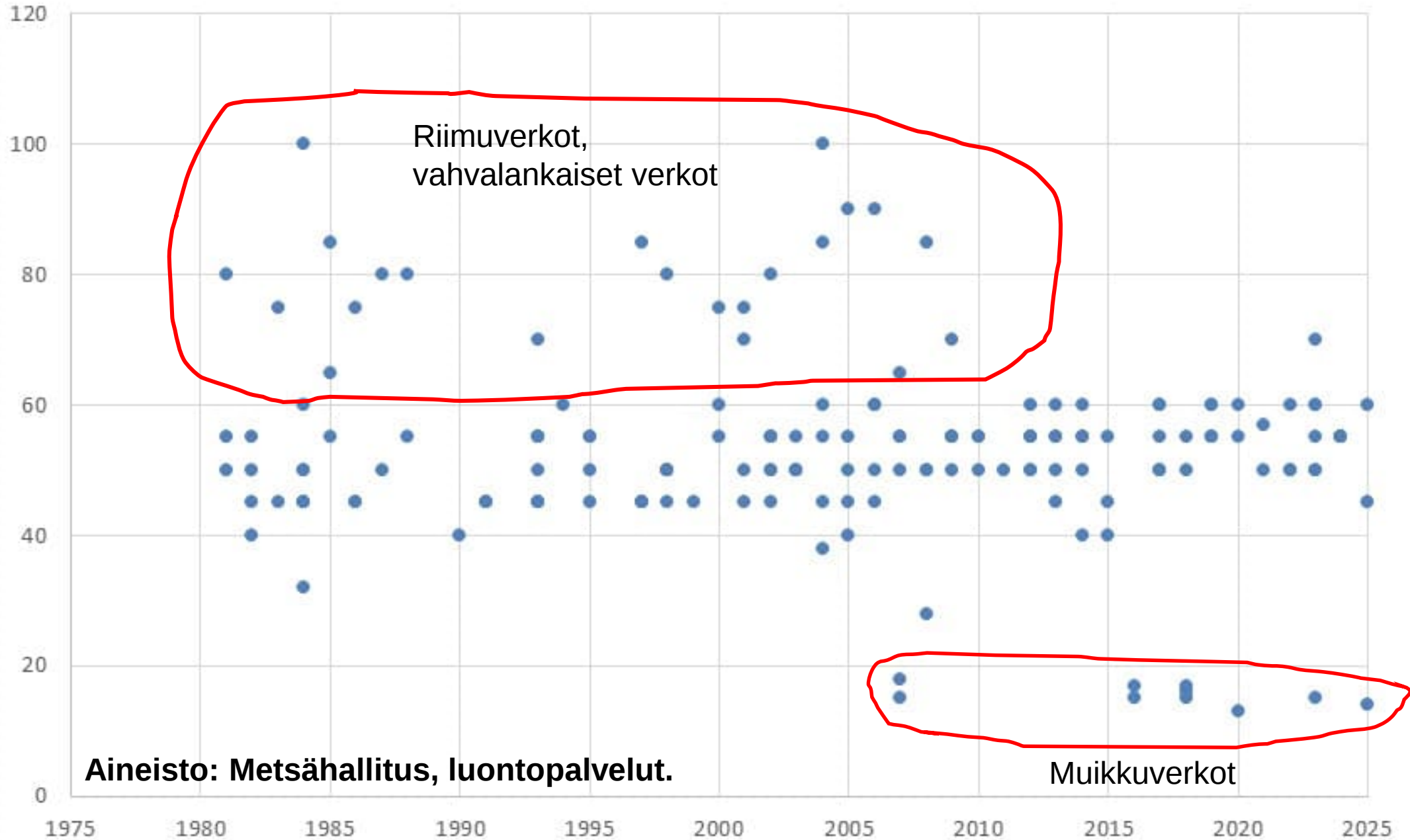
Ympäri vuotiset rajoitukset ovat vähentäneet verkkokuolemia

- Vahvalankaisten ja riimuverkkojen käyttökielto on vähentänyt kuolleisuutta
 - Aikuisia norppia jää kalanpyydyksiin nykyisin erittäin harvoin, koska vaarallisimmat pyydykset on kielletty ympäri vuotisesti rajoitusalueella.
 - **Paksulankaiset, riimuverkot ja monikuituverkot ovat vaarallisempia verkkoja kuin ohutlankaiset.**
- Vuosina 2021-2025 rajoitusalueen ulkopuolella ei havaittu yhtään **kuuttia vanhempaa** norppakuolemaa kalanpyydyksiin ja vain yksi kuoli verkkoon rajoitusalueen sisällä
 - Vuosina 2016-2020 rajoitusalueen sisällä havaittiin kuolleen 2 kuuttia vanhempaa norppaa kalanpyydyksiin ja rajoitusalueen ulkopuolella 4 kuuttia vanhempaa norppaa.
 - **Kuutteja vanhempia norppia kuolee enää harvoin verkkoihin, koska vaaralliset verkot on kielletty ympäri vuotisesti ja laajalla alueella.**
 - **Ohutlankainen verkko on pienen riskin pyydys aikuiselle norpalle, mutta vaarallinen kuutille!**

Ympäri vuotiset rajoitukset ovat vähentäneet verkkokuolemia

- Vaarallisimpien verkkojen käyttökielto on vähentänyt kalanpyydysten aiheuttamaa kuolleisuutta 2010-luvulta alkaen.
- Vahvalankaisilla ja riimuverkoilla, solmuväli 65 – 100 mm pyydettiin aikaisemmin lahnaa ja suurikokoisia petokaloja.
- Viime vuosina on kielletty uhanalaisten kalojen suojelemiseksi pinta- ja väliverkkojen käyttö Saimaalla.
 - Rajoitus on vähentänyt lohi- ja petokaloihin kohdistuvaa verkkokalastusta, mikä vähentää myös saimaannorpalle aiheutuvaa sivusaaliskuolleisuutta.

Verkkoon kuolleet norpat ja verkon solmuväli

Muikkuverkot

- Vuosina 1982 – 2006 ei yhtään havaittua kuolemaa muikkuverkkoihin.
- **Verkkokalastuskielto ei koskenut muikkuverkkoja aikaisemmin, vuodesta 2021 alkaen muikkuverkot on olleet kiellettyjä 15.4 - 20.6.**
- 1982-2025 aikana on kuollut noin 10 saimaannorppaa muikkuverkkoon.
 - Kuolleet pääosin kuutteja.
 - Viimeisen 20 vuoden aikana muikkuverkkoon on kuollut noin 0,5 norppaa per vuosi.
- Muikkuverkkojen käyttökuukaudet ovat kesä-lokakuu.
- Vapaa-ajankalastaja voi kalastaa muikkua vain muikkuverkolla. Kesäkuukausina mökkiläiset kalastavat enemmän kuin paikalliset asukkaat.
- Kuolinkuukaudet

Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu
1	7	3	1	1	0

Yhteenveto

- Kalastusrajoitusalueen yhtenäisyys ja laajentaminen on vähentänyt sivusaaliskuolleisuutta.
 - 1) Kuutit syntyvät rajoitusalueelle → vähemmän sivusaaliskuolemia.
 - 2) Ympäri vuotiset rajoitukset vähentävät vaarallisten pyydysten käyttöä ja norppakuolemia.
 - 3) Alueen yhtenäisyys on vähentänyt sivusaaliskuolemia keskeisellä pesimä- ja liikkumisalueella (verkkokalastuskielto + ympäri vuotiset rajoitukset).
 - 4) Rajoitusalueen ulkopuolella sivusaaliskuolemat ovat harvinaisia.
- **Kalastusrajoitusalueella tavataan edelleen löysänieluisia katiskoja ja asetuksen vastaisia pyydyksiä ja verkkoja. Edellyttää kalastuksen valvonnan ja tiedotuksen tehostamista!**

Suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen

- Vuosina 2021-2025 havaittiin heinäkuussa kuolleen keskimäärin yksi kuutti. Kuuttien verkkokuolemia heinäkuun lisäksi erityisesti syys- ja lokakuussa sekä maaliskuussa.
- Heinäkuussa on suurin määrä mökkiläisiä ja paikallisia asukkaita Saimaan rannalla. Heinäkuussa kalastetaan verkoilla erityisesti muikkua, suurikokoista ahventa ja kuhaa.
- Suurikokoisen ahvenen tärkeimmät kalastuskuukaudet ovat heinä-syyskuu.
 - Syvissä Saimaan vesissä ahven on tavoitettavissa verkolla heinä-syyskuussa. Ahven parveutuu, liikkuu pohjan läheisyydessä karikoilla ja rantojen läheisyydessä.
- Kuhan kalastuksen merkittävimmät kalastuskuukaudet ovat marras-huhtikuu.
 - Kuha kerääntyy syvänteisiin ja pohjan läheisyyteen. Tavoitettavissa verkolla ja suurin saalis saadaan jääpeitteisenä aikana verkolla. Rysäkalastus ei tuota saalista talvella.
 - Kaupallisesta kuhasaaliista saadaan 60-90 % verkoilla.

Verkkokuolemia tulee kuuteille ympäri vuoden, suurin riski heinäkuu - lokakuu

Kuukausi	2021	2022	2023	2024	2025	2021-2025
Tammi	0	0	2	0	0	2
Helmi	0	1	0	0	0	1
Maalis	1	0	0	2	0	3
Huhti	0	0	0	0	0	0
Touko	0	0	0	0	0	0
Kesä	0	0	1 muikkuverkko	0	0	1
Heinä	1	0	1	0	3	5
Elo	0	0	0	0	2	2
Syys	0	1	2	2	1	6
Loka	0	1	1	1	-	3
Marras	0	0	0	0	-	0
Joulu	0	0	0	0	-	0
Ei tiedossa	0	0	0	0	-	0
Yhteensä	2	3	7	5	6	23

Kalastuksen merkitys heinäkuussa

- LUKE arvioi aikaisemmin, että saaliin menetys olisi heinäkuun osalta **1 000 000 euroa (alv 0%)**.
 - Tästä vapaa-ajankalastuksen osuus oli 90 % ja kaupallisen kalastuksen osuus 10 %.
- Kalastusrajoitusalue on laajentunut merkittävästi em. tutkimuksen jälkeen.
- Kalastusrajoitusalue laajentuu edelleen vuosille 2026-2031, mikäli rajoitusalueen määrittely tehdään pesimäalueen ja alueen yhtenäisyyden mukaisesti.
 - Tuore arvio kalastajamääristä ja saaliin menetyksistä saadaan LUKE:lta 2025/26.
- Heinäkuu on suosituin kalastuskuukausi vapaa-ajanasukkaiden osalta ja kuukausi, jolloin vapaa-ajanasukkaat kalastavat verkoilla enemmän kuin paikalliset.
- Verkkokalastuskiellon pituuden jatkaminen vähentäisi vesialueen omistajien kalastusmahdollisuutta, saalista ja vähentäisi osakaskuntien lupatuloja.
- Saalismenetykset kohdistuvat erityisesti suurikokoisen ahvenen, kuhan ja muikun määrään.
- Vapaa-ajankalastaja pyytää muikkua vain verkolla, ja siihen ei ole korvaavia pyyntimuotoja.

Suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen

- Saimaannorppakanta on kasvanut sadalla yksilöllä 6 vuodessa. Syntyvyys on tuplaantunut 15 vuodessa. Kanta kasvaa tavoitteen mukaisesti.
 - Kannan kehitys ei edellytä kalastusrajoitusten kiristämistä.
- Kalanpyydyksuolleisuus on laskenut edelleen.
- Kalastusrajoitusalueen laajentaminen on laskenut sivusaaliskuolleisuutta.
 - Ympäri vuotiset rajoitukset ja verkkokalastuskielto.
- **Vapaaehtoiset sopimukset ja kalastusrajoitukset ovat olleet merkittävässä roolissa sivusaaliskuolleisuuden hallinnassa.**
- Vuosina 2021-2025 heinäkuussa havaittiin kuolleen keskimäärin 1 kuutti per vuosi. Heinäkuussa havaittu kuolleisuus on laskenut aikaisempiin vuosiin. Ei erotu muista kuukausista 2021-2025.
- Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen on tasapainossa.

Kalastusrajoitusten kehittäminen ja riskien hallinta

- **Rajoitusalueen yhtenäisyys**

- Vähentää kuuttien ja aikuisten sivusaaliskuolemia.
- Vähentää alueellisesti kalastusmahdollisuuksia, mutta edistää norppaturvallista kalastusta. Mahdollistaa kalastuksen siirtymisellä pienemmän riskin pyydyksiin ja kalastustapoihin.

- **Rajoitusalueen laajennus**

- Vähentää kuuttien ja aikuisten sivusaaliskuolemia.
- Vähentää alueellisesti kalastusmahdollisuuksia, mutta edistää norppaturvallista kalastusta. Mahdollistaa kalastuksen siirtymisellä pienemmän riskin pyydyksiin ja kalastustapoihin.
- Heikentää kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksia ja erilaisten pyydysten käyttöä.

Kalastusrajoitusten kehittäminen ja riskien hallinta

- **Ympärivuotiset kalastusrajoitukset.**

- Vähentää kuuttien ja aikuisten sivusaaliskuolemia.
- Vähentää kalastusmahdollisuuksia, mutta mahdollistaa kalastuksen siirtymisellä pienemmän riskin pyydyksiin ja kalastustapoihin.
- Heikentää kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksia ja erilaisten pyydysten käyttöä.
- **Tarkastelussa ankkurointi, verkon langan paksuus ja norppaturvallisten rysien kehittäminen.**

- **Nielurajoittimella varustetut katiskat, merrat ja rysät**

- Pienen riskin pyydyksiä. Tiedotus ja valvonta toimenpiteenä.
- Vähentää kuuttien ja aikuisten sivusaaliskuolemia.
- Mahdollistaa kalastuksen ja edistää norppaturvallista kalastusta.

Kalastusrajoitusten kehittäminen ja riskien hallinta

- **Verkkokalastuskielto.**

- Vähentää kuuttien sivusaaliskuolemia.
- Vähentää kevätkutuisten kalojen kalastusta ja saalista. Estää kevään ja alkukesän verkkokalastuksen, mutta kalat on osin pyydetävissä muuna aikana. Esimerkiksi vaelluskalojen poikasten selviytymisen ja kuhan lisääntymisen kannalta positiivisia vaikutuksia.
- Heikentää kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksia ja erilaisten pyydysten käyttöä.

- **Verkkokalastuskiellon jatkaminen.**

- Vähentäisi kuuttien sivusaaliskuolemia sitä enemmän mitä pitempi olisi kieltoaika.
- Vähentäisi tai lopettaisi kesäasukkaiden verkkokalastuksen ja vähentäisi osakaskuntien lupatuloja. Vaikuttaisi eniten laajan kalastajajoukon kalastusmahdollisuuteen ja itsepyydetyn lähikalan käyttöön. Olisi kalastusoikeuden käytön kannalta merkittävin menetys.

- **Muikkuverkot.**

- Tärkeä saalislaji ja kalastusmuoto laajalle kalastajajoukolle. Muikun kalastusta voidaan lisätä kalakantojen näkökulmasta jopa 3-4 kertaiseksi nykyiseen verrattuna.
- Vähäisen riskin kalastusmuoto, mutta ei norppaturvallinen. Viimeisen 20 vuoden aikana keskimäärin 0,5 norppaa kuollut muikkuverkkoon vuodessa.

Asetuksella säädetty kalastusrajoitusalue 2021-2026 on 2 798 km²

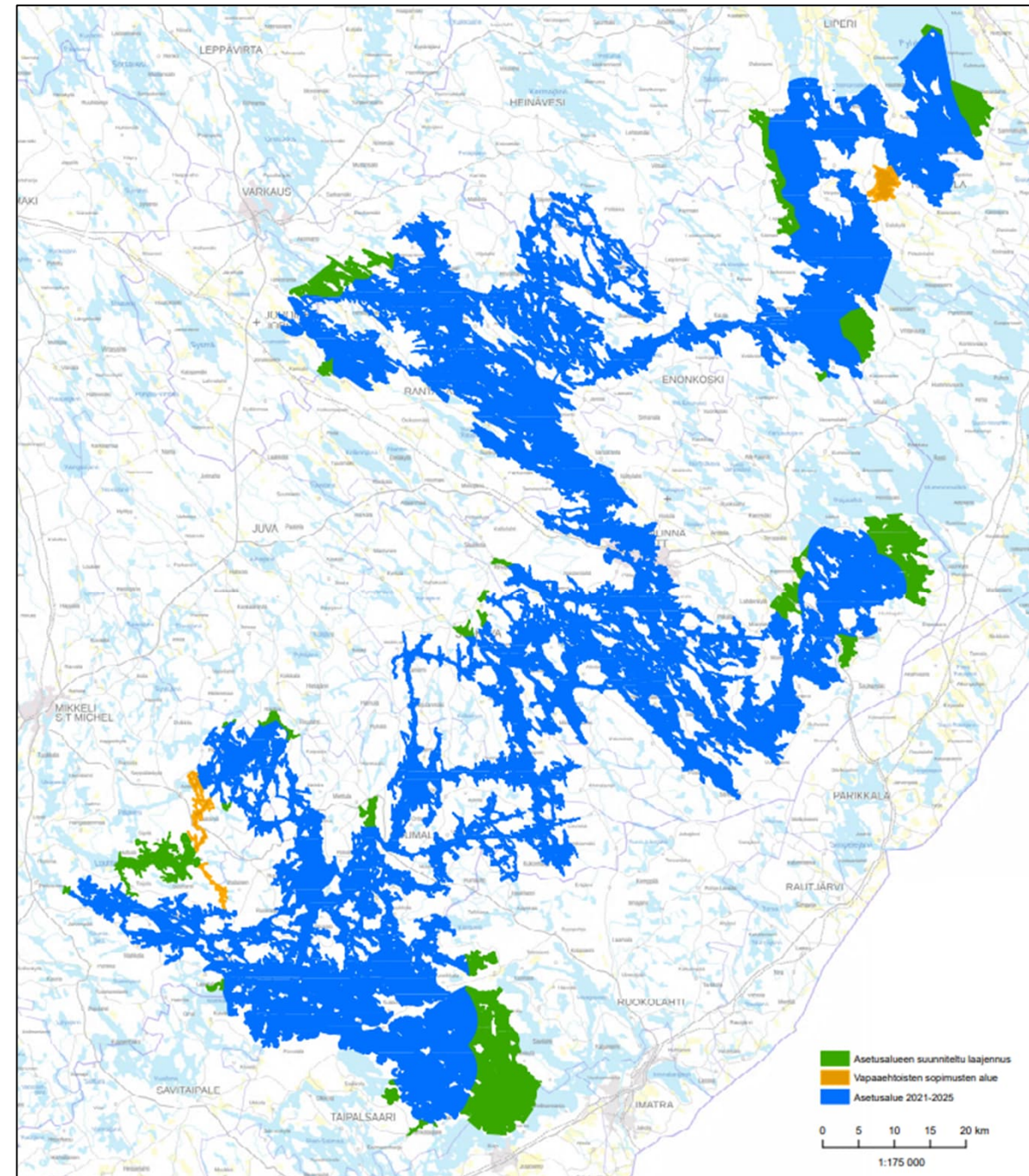
- Voimassa oleva kalastusrajoitusalue on 3 034 km².
 - Kalastusrajoitusalueetta on kasvatettu vapaaehtoisilla sopimuksilla 236 km² asetuskauden aikana!
- **Asetusalueella on 97 % sopimuskattavuus !**
 - Kaikkien aikojen korkein sopimuskattavuus. Aikaisemmin ~ 90%.
 - Vesialueen omistajat ovat suhtautuneet myönteisesti sopimukseen asetusalueella ja myös uusilla pesimäalueilla.
- **Uusilla pesimäalueilla on tehty onnistuneesti vapaaehtoisia sopimuksia kuuttien suojelemiseksi.**

Kalastusrajoitusalueen laajentaminen vähentää sivusaaliskuolleisuutta

Asetusalue 2021-2026	2 798
Mahdollinen laajennus 2026	321
Mahdollinen vapaaehtoisalue	24
Yhteensä	3 144 km²

Mahdollinen kalastusrajoitusalue 2026-31

- Kalastusrajoitusalueen yhtenäisyys ja laajuus edistää parhaiten saimaannorpan suojelua ja mahdollistaa monipuolista kalastusta rajoituksista huolimatta.
- Ympäri vuotiset rajoitukset vähentävät aikuisten ja kuuttien kalanpyydykskuolleisuutta. Turvaavat syntyvyyttä.
- Kuutit syntyvät rajoitusalueelle ja niillä on parempi suoja ensimmäisille elinkuukausille.
- Rajoitusten selkeys, valvonta ja tiedotus.
- Rajoitusten hyväksyntä ja yhteistyön kehittämismahdollisuudet.

Aluetilaisuudet ja kansalaiskysely 16.11. asti

- Ti 4.11. klo 16:30-18:45 Puumala, Sahanlahti
 - Etelä-Savon ELY-keskuksen ylijohdaja Jari Mutanen
- To 6.11. klo 16:30-18:45 Rääkkylä, koulukeskuksen auditorio, Paksuniementie 7
 - Kunnanjohtaja Esko Rautiainen
- Ke 12.11. klo 16:30-18:45 Taipalsaari, kunnantalon Keulasali, Kellomäentie 1
 - Etelä-Karjalan maakuntajohtaja Satu Sikanen
- To 13.11. klo 16:30-18:45 Savonlinna, Opetusravintola Paviljonki, Rajalahdenkatu 4
 - Etelä-Savon maakuntajohtaja Heini Utunen

Kiitos!

Toimenpidesuunnitelman toteutuminen 29.10.2025

Kalastus

Metsähallituksen Pohjois-Savon ELY:n edustajat mukana "Norppaturvallisen rysän jatkokehitys kaupallisille kalastajille -uuden kestävä pyydystekniikan kehittäminen Saimaalle" -Lieder hankkeen asiantuntijaryhmässä.

Uuden kalastusrajoitusasetuksen valmistelu on käynnissä.

Kalastuksenvalvonta ja viestinnän kehittäminen sekä parantaminen

- valvonnan on mahdollisuus parantua osakaskuntien yhdistymisen myötä.
- Metsähallituksen valvontapanostus heikkenee, kun meneillään oleva LIFE-hanke päättyy 31.12.2025.
- Metsähallitus on tehnyt kaksi rikosilmoitusta asetuksen vastaisiin pyydyksiin kuolleista norpista, joista pyydyksen omistaja on jättänyt ilmoittamatta.

Osa kaupallisista kalastajista on siirtynyt enemmän rysäkalastukseen.

Kalataloudellisen menetyksen korvaussummat ovat nousseet.

Ympäristömyrkyt ja kannan terveys

Metsähallitus on tehnyt luovutussopimuksen Luomuksen kanssa 2025 koskien saimaannorppien muonäytteiden (kallot ja siitinluut) käsittelyä ja säilyttämistä Luomuksessa.

Toimintasuunnitelma norppakannan terveystilan seurannasta ja sairaiden sekä vammautuneiden yksilöiden hoidosta valmistuu vuonna 2025.

Ihmistoiminta

Pesätiedot, makuupaikkatiedot ja pesätihentymäkartat on päivitetty syksyllä 2025.

Marraskuussa 2025 järjestetään kuntien rakennusvalvonnan ja kaavoituksen viranhaltijoille koulutustilaisuus Lajitietokeskuksen ylläpitämän Laji.fi -portaalin aineistojen (myös norppa-aineistot) käyttämisestä.

Oravin- Joutenveden osayleiskaavan päivitys valmistuu vuonna 2025. Kyseessä on ympäristöministeriön maksama kaavaprosessi, jossa päivityksen tarpeena saimaannorpan suojelutilanteen parantaminen. Menettely olisi hyvä keino myös muualla Saimaan alueella, mutta sen vaikutuksia valtiontalouteen ei ole vielä arvioitu.

Yleiskaavan päivittäminen on aloitettu Heinäveden itäosissa ja Taipalsaarella.

YM:n rahoittaman OHKE-hankkeen (Rantarakentaminen ja saimaannorppa - Saimaannorpan huomiointi ranta-alueiden maankäytössä muuttuneen lainsäädännön myötä uuden rakentamislain soveltaminen) yhteydessä käytiin keväällä 2025 kaikissa 18 Saimaan alueen kunnassa.

Rakennustarkastajien ja kaavoittajien kanssa keskusteltiin uuden rakentamislain tuomista haasteista sekä lomarakennusten käyttötarkoituksenmuutoksen lupaprosesseista.

Vuosina 2022–2025 on Saimaan alueella ilmestyvissä sanomalehdissä ja digilehdissä ollut saimaannorpan pesinnän- ja karvanvaihdon aikaisen häiriön vähentämistä koskevia tietoiskuja.

Valtion aluehallinnon uudistusprosessi on loppusuoralla. Uusi Lupa- ja valvontavirasto aloittaa 1.1.2026. Saimaan alue kuuluu kokonaisuudessaan Luonnonsuojelun valvonta ja poikkeusluvut 2-ryhmän toiminta-alueeseen. Saimaannorppaa koskevat poikkeusluvut käsitellään yhdessä virastossa.

WWF:n teettämä Norppa-asennegallup on toteutettu ja tulokset julkaistaan marraskuussa. Haamuverkkojen etsiminen jatkuu. Siinä hyödynnetty SYKE:n ylläpitämää haamuverkkoapplikaatiota.

Etelä-savon maakuntavaltuusto valitsi kesäkuussa 2025 saimaannorpan maakuntaeläimeksi.

Ilmastonmuutos

Helsingin yliopistossa on valmistumassa Metsähallituksen osaohjaamana pro gradu, joka käsittelee ympäristötekijöiden vaikutusta pesäkuolleisuuteen.

Tiedon puutteet sekä Seuranta ja tutkimus

Syyskuun lopussa 2025 jätettiin uusi LIFE-rahoitushakemus. Siinä mukana olevia aiheita ovat mm.

- Toteutetaan saimaannorppakannan sukupuuttoriskiä arvioiva, matemaattiseen mallinnukseen perustuva tutkimusprojekti.
- Teetetään tutkimus, jossa määritetään viitearvo kuvaamaan populaatiokokoa, jolla saimaannorpan suotuisa suojelutaso olisi turvattu pitkällä aikavälillä.
- Tehostetaan yhteistyötä saimaannorpan suojelua edistävien hankkeiden koordinoimiseksi ja rahoittamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Lokakuussa 2025 Merinisäkkäiden taksonominen komitea hyväksyi saimaannorpan omaksi lajiksi (Pusa saimensis). Siihen asti sitä pidettiin alalajina (Pusa hispida saimensis).

Nykyisestä pesälaskentaan perustuvasta kannankoon arviointimenetelmästä on laadittu kuvaus Itä-Suomen yliopiston tekemään tieteellisen artikkelin käsikirjoitukseen.

Itä-Suomen yliopisto mukana Interreg-hakemuksessa, joka koskee vedenalaisen melu- ja äänimaailman tutkimusta Itämerellä ja Pohjois-Saimaalla.